

Kalendář učitelský

na rok

1857.

Vydán péčí a nákladem redakce časopisu :

„Škola a život“

k prospěchu učitelských sirotek.

V P r a z e.

Tiskem knížecí arcibiskupské knihtiskárny za B. Rohlfčka.

1856.

Obsah.

Část kalendářská.

	Stránka
Měsíce a dny s kalendářem bylinářským a pedagogickými příslovími slovanskými	9
Nebeská znamení, čtvero ročních částí a zatmění slunce	21
Soudní prázdniny, čtvery suché dny a dnové noremní	22
Sv. patronové zemští	—
Cena rozličných peněz ve stříbře a ve zlatě	23
Výměr poštovního za listy	24
Výměr kolku 1. pro směnky a 2. pro jiné listiny	25
Výtah z kolkového patentu	26
Císařský rakouský rod panující	27

Šematismus školský.

Úřadnictvo ministerstva vyučování	30
C. k. raddové škol obecných	32
Vrchní školdozorství, jakož i okresy školní a vikariáty (dekanáty) v zemích českoslovanských :	
A. V Čechách	34
B. Na Moravě	37
C. V Slezsku	39

Zprávy statistické.

Přehled států evropských	40
Počet obyvatelstva rakouského a) dle národnosti a b) dle náboženství	41
Přehled veškerých zemí císařství rakouského	42
Seznam biskupství latinského, armenského a řeckého (spoj.) obřadu podlé stáří v říši rakouské	43
University a technické ústavy v Rakousku	44
Školy reální a lodnické	45
Hudební konservatoria a umělecké akademie	—
Ústavy pro hluchoněmé a nevidomé	46
Počet katolíkův a českých i moravkoslezských evangelických církví	—

Počet obecných hlavních a nižších reálních škol a učitelů českých a moravských	47
Nižší reálky spojené s hlavními školami	48
Úplné neboli vyšší reálky a gymnasia	—
Důležitější spolky v Čechách a na Moravě	49

Zákony školní.

A. Některé vyňatky ze školního zákonníka	50
B. Vynešení úplná. O poradách	52
O školném a o jiném co sluší učitelům	53
O vzdělávání se kandidátův učitelských pro dvou- a trojtřídní reálky	57
O prázdninách při školách hlavních a reálních nižších	66
O třídění hlavních škol na čtvero	67
O zákonní obecné míře a váze	74
O večerních a nedělních školách pro živnostníky	75
O vyučování jazyku německému na školách městských a hlavních	77
O soukromých zkouškách na školách obecných	79
Instrukce pro místní dohlížitele školní	81

Jiné užitečné věci.

Titulatury a adresy	83
Hesla některých slavných mužův našich	85
Denníky učitelské	88
Dvanáctero pravidel počátečního vychovávání dítek zvláště dívek	93
Příčiny zlých mravů lidských	96
Prostředky, jimiž zlému lze nadcházeti a dobré rozmáhati	98
Přehled pedagogických a didaktických spisův českých	100
Časopisy československé koncem roku 1856	105

Rozměry katalogu.

- I. Seznam žákův.
- II. Přehled veškerého vyučování.
- III. Přehled hodin jednotlivého učitele.

Část

kalendářská.

*Bůh čítá časy, a lidé
kalendáře. (Přisl. čes.)*

Pořekadla o měsících.

Leden.

Ve dne svítí, v noci
pálí. (Čes.)

Únor.

Únor bílý pole sílí.
(Čes.)

Březen.

V březnu vítr z břízy
fouká. (Čes.)

Jaro krásné, všem
tvorím spasné. (Vesna
krasna na vse pošla.
(Rus.)

Duben

V dubnu čas, panský
kvas. (Čes.)

Suchý půst, úrodný
rok. (Čes.)

Květen.

Studený máj, v sto-
dole (v zahradách) ráj.
(Čes.)

Červen.

Červen nebude-li stu-
den, sedlák nepokrčí ra-
men. (Čes.)

Červenec.

Ženci na pole, včely
s pole. (Čes.)

Srpen.

Vítr ze strnišť stu-
deně fouká. (Čes.)

Září.

Čeho červenec a sr-
pen nedovaří, toho září
neusmaží. (Czego lipiec
a sierpień niedowarzy,
tego wrzesień nieusma-
ży.) (Pol.)

Říjen.

Když říjen blýská,
zima plíská. (Grzmot
październikowy, niesta-
tek zimowy.) (Pol.)

Listopad.

Listopad nemůž býti
nežli chlad. (Čes.)

Prosinec.

V prosinci když mrz-
ne, sněží; úrodný rok
na to běží. (Pol.)

Číslo a znamení církevní roku 1857.

Zlaté číslo = 15; epaktů = IV.; kruhu
slunečního = 18; počet římský = 15 a pís-
meno nedělní *D*.

Polsky: Styřeň.
Ilyrsky: Sečanj.

Leden.

Slovinsky: Prosljniec.
Rusky: Januar.

V mrazivém a přestudeném lednu
s vroucí touhou k nebesům pohlednu!

1	Č.	Nový rok.	Pedagogická příslovi slovanská. (Č. : české. I : ilyrské. K. : krajinské. H. : haličské. Hl. : hornolužické. Mr. : maloruské. P. : polské. R. : ruské. S. : srbské.)
2	P.	Makárius.	
3	S.	Genovefa. ☉	
4	N.	Titus, bisk.	Dokud živi rodičové, cti ja a za mrtvé modli se. <i>R.</i>
5	P.	Simeon.	Není přítelíčka nad tatička. <i>R.</i>
6	Ú.	Sv. 3 králové.	Dej Bůh otčíku zdraví, a dít- ky nebudou bez živobyti. <i>R.</i>
7	S.	Lucián.	Požehnání rodičův na vodě neutone, v ohni neshoří. <i>R.</i>
8	Č.	Erhard.	Matčina modlitba z mořského dna vynímá. <i>R.</i>
9	P.	Baziliš.	Co otec zděravil, syn jako slabé zláme. <i>P.</i>
10	S.	Agathon. ☿	Když otec stár, rád bys ho zahrabal, a když umřel, rád bys ho vyhrabal. <i>R.</i>
11	N.	Hygin.	Jak ty rodiče své, tak tě uctí dítky tvé. <i>P.</i>
12	P.	Arnošt.	Vlečeš-li otce ku prahu, povle- kou tě tvé dítky přes práh. <i>Hl.</i>
13	Ú.	Leoncius.	Kdo otci nepřetrpí, ten jiné- mu oči vyloupí. <i>P.</i>
14	S.	Hilárius.	Kdo neposlouchá tátu, pro- káže poslušnost katu. <i>Mr.</i>
15	Č.	Maurus.	Co matka to matka. <i>Č.</i>
16	P.	Otto, bisk.	Na slunci teplo, a při matce synu blaze. <i>R.</i>
17	S.	Ant., poust.	Ač dítě křivo, předc mateři milo. <i>R.</i>
18	N.	Jm. Ježiše. ☉	I cikáně své matce vzáctné. <i>Č.</i>
19	P.	Kanut.	Dítě za ruku, matku za srd- ce. <i>P.</i>
20	Ú.	Fabián a Šeb.	Matěřské srdce v dítkách a dětské v horách. <i>R.</i>
21	S.	Anézka.	Matka za dcerou pláče a dcer- ka po prknu skáče. <i>R.</i>
22	Č.	Viktor.	
23	P.	Zasn. p. Marie.	
24	S.	Timotheus, h.	
25	N.	Obrác. s. Pav.	
26	P.	Polykarp. ☉	
27	Ú.	Jan Zlatoustý.	
28	S.	Karel Veliký.	
29	Č.	František Sal.	
30	P.	Martina, p.	
31	S.	Virgil.	

Polsky: Luty.
Ilyrsky: Velčaja.

Únor.

Slovin.: Svečan.
Rusky: Februar.

Byl vše mrzlo v únorovém mrazu:
plamen lásky zůstaň bez úrazu.

1	N.	Ignác. ☉	<p>Pedagogická příslovi slovanská.</p> <p>Dítě špiní a dere, matka šije a pere. Č.</p> <p>Matčiny rány nebolejí. Č.</p> <p>Matčiny ruce, i když bijí, měkky. Č.</p> <p>Kulka se chybí, ale nechybí se matčino slovo. Mr.</p> <p>Bez matky včeličky ztracené dětičky. R.</p> <p>Nedá chuva nejlepší kousek dítěti. S.</p> <p>Pro smrt není nikdy dosti dítek. R.</p> <p>Sklenic a dětí není nikdy nazbyt. P.</p> <p>Kdo má dítky, nežije bez lahůdek. R.</p> <p>Dítky jsou chudině živý poklad. S.</p> <p>Syn do domu a dcerka z domu. P.</p> <p>Dal Bůh dítky, dát i na dítky. Č.</p> <p>Malé děti, malá starost. Č.</p> <p>Malé děti kaši jedí, a velké děti srdce užívají. Č.</p> <p>Nevyrosté dítě, které se netluče. P.</p> <p>Vtipné děti netrvalé. R.</p> <p>Dobré děti krásný statek, zlé pak děti v domě zmatek. Č.</p> <p>Dobré děti věnec, zlé děti všemu konec. Hal.</p> <p>Kdyby nebylo dětcův, nebylo by pláčův. Č.</p> <p>Zlé děti nedají radosti pojímati. R.</p>
2	P.	Očišf.p.Marie.	
3	Ú.	Blažej.	
4	S.	Veronika.	
5	Č.	Agatha (Háta).	
6	P.	Dorota.	
7	S.	Richard.	
8	N.	Jan z Maty.	
9	P.	Apolonia. ☽	
10	Ú.	Skolastika.	
11	S.	Eufrosina.	
12	Č.	Eulália.	
13	P.	Jordán.	
14	S.	Valentín.	
15	N.	Faustín.	
16	P.	Juliána.	
17	Ú.	Simeon, b. ☾	
18	S.	Mansvět.	
19	Č.	Konrád.	
20	P.	Eleuther.	
21	S.	Eleonóra.	
22	N.	Stol. sv. Petra.	
23	P.	Eberhard.	
24	Ú.	Matěj, ap. ☼	
25	S.	Popeleční str.	
26	Č.	Alexander.	
27	P.	Leander.	
28	S.	Román.	

Pozn. Příklad a rostliny vyplňují příčky právě. Jména latinská musela se pro obmezenost místa vypustit.

Polsky : Mařec.
Ilyrsky : Ožuják.

Březen.

Slovin. Sušec.
Rusky : Mart.

V březnu ledy zmáhá vítr vřažný;
zmůže-li tě víry váněk blažný?

1	N.	Albin.
2	P.	Simplicius.
3	Ú.	Kunhuta. ☉
4	S.	Kazimír.
5	Č.	Toleta.
6	P.	Bedřich.
7	S.	Tomáš Aq.
<hr/>		
8	N.	Beáta(Blažena).
9	P.	Cyryl a Met.
10	Ú.	40 mučedl. ☿
11	S.	Konstantin.
12	Č.	Řehoř.
13	P.	Rosina.
14	S.	Mathilda.
<hr/>		
15	N.	Longin.
16	P.	Patricius.
17	Ú.	Gertrúda.
18	S.	Eduard. ☾
19	Č.	Josef, pěst.
20	P.	Jachim.
21	S.	Bened. (Bencš.)
<hr/>		
22	N.	Oktavián.
23	P.	Otto.
24	Ú.	Gábriel. ☿
25	S.	Zvěst.p.Mar.
26	Č.	Hařtal.
27	P.	Rupert.
28	S.	Guntram.
<hr/>		
29	N.	Evstach.
30	P.	Kvirín.
31	Ú.	Amos, prorok.

Kalendář bylinářský.

(Nejobyčejnější a nejznámější rostliny, jichž popis se v botanice Preslově a Slobodově nalézá.)

(Římská číslice znamená třídu soustavy Linnéovy.)

V březnu a dubnu kvetou :

IV. Dřín obecný. V. Plícník lékařský. Viola vonná. Podléška obecná a vyvýšená. VI. Sněhovka lepá. VIII. Lýkovec lékařský. XII. Slívoň trn (trnka). XIII. Jaterník trojlaločný. Sasanka hajní. Sasanka pryskyřníková. Pryskyřník všelistý. Orsej jarní. XIV. Dymnivka prstnatá. XIX. Devěsíl obecný. XXI. Líška obecná. Olše lepká. XXII. Topol osyka.

Od března do června kvetou :

II. Rozrazil rolní. XIX. Podběl obecný.

Od března do října kvetou :

X. Ptačinec obecný. XV. Kokoška pospolitá. XIX. Sedmikráska ozimá. Starček obecný.

Pedagogická příslovi slovanská.

Chudá matka spíše sedm dětí vychová, než sedmero dětí matku vyživí. Č.

Lépe s mužem od práhu k práhu, než-li od syna k synu. S.

Devět synův oslava a jeden potrava. S.

Polsky : Kvēčén.
Ilyrsky : Travanj.

Duben.

Slov. : Malý traven.
Rusky : Aprelj.

Nebuď jako duben proměnlivý :
miluj pravdu a buď přičinlivý!

1	S.	Hugo.	☾
2	Č.	František P.	
3	P.	Richard.	
4	S.	Isidor.	
5	N.	Květ. Vinc. F.	
6	P.	Vilém.	
7	Ú.	Heřman.	
8	S.	Albert.	
9	Č.	<i>zelený.</i>	☉
10	P.	<i>velký.</i> Ezech.	
11	S.	<i>bílá.</i> Lev.	
12	N.	Hod B. velk.	
13	P.	velk. Hermen.	
14	Ú.	Tiburtius.	
15	S.	Theodor (Boh-	
16	Č.	Kalixt. dar).	
17	P.	Rudolf.	☾
18	S.	Verner.	
19	N.	Krescenc (Ro-	
20	P.	Sulpicius. ^{stislý}	
21	Ú.	Anselm.	
22	S.	Soter.	
23	Č.	Vojtěch.	
24	P.	Jiří.	☉
25	S.	Marek, ev.	
26	N.	Klétus.	
27	P.	Anastásius.	
28	Ú.	Theodora (Bo-	
29	S.	Sybilla. žena.)	
30	Č.	Kateřina S.	

Kalendář bylinářský.

V dubnu kvetou :

III. Plevel okoličnatý. XII. Višně obecná. Jahodník pospolitý.

V dubnu a květnu kvetou :

II. Šeřík obecný. V. Mýší ocásek nejmenší. Meruzalka červená Meruzalka černá. Meruzalka *srstka*. Zimolez obecný, X. Ptačinec plevelovitý. Štavel kyselý. XII. Mochna jarní. XIII. Blatouch bahní. XIV. Poponec obecný. Všivec lesní. XV. Řeřicha luční. Penízek polní. Hulevník česnekový. XVII. Lecha jarní. XXI. Dub křemelák. Buk obecný. Bříza bílá. Habr obecný. XXII. Vrba jíva. Vrba bělice.

Od dubna do července kvetou :

V. Kostival lékařský. X. Rožec polní. XIV. Zběhovec plazivý. XV. Barborka obecná.

Od dubna do srpna kvetou :

IV. Jitrocel špičatý. V. Pomněnka bahní. XIII. Vlačovičník větší. XIV. Jasnota bílá (hluchá kopřiva). Jasnota krvavá. XIX. Pleška obecná.

Pedagogická příslovi slovanská.

Ruka má pět prstův a každý jiný. *Hal.*

Chléb není bez otruby a rod bez výrodka. *R.*

Polsky: Máj.
Ilyrsky: Svibanj.

Květen. Slov.: Velký traven.
Rusky: Máj.

Krásný květen radost tobě plodí;
zda-li duše tvá květ ctivosti rodí?

1	P.	Fil. a Jak.	☉
2	S.	Zikmund.	
3	N.	Nal. sv. kříže.	
4	P.	Monika.	
5	Ú.	Pius.	
6	S.	Jan z D.	
7	Č.	Stanislav, b.	
8	P.	Zjev. s. Mích.	
9	S.	Benigna.	☿
10	N.	Gordján.	
11	P.	Mamert.	
12	Ú.	Pankrác.	
13	S.	Servác.	
14	Č.	Bonifác.	
15	P.	Žofie.	
16	S.	Jan Nepom.	
17	N.	Torpes.	☾
18	P.	Venanc.	
19	Ú.	Petr Cel.	
20	S.	Bernard.	
21	Č.	Na nebe vst. P.	
22	P.	Julie.	
23	S.	Desiderius.	♄
24	N.	Johana, kr.	
25	P.	Urban, p.	
26	Ú.	Filip, N.	
27	S.	Magdalena.	
28	Č.	German, bisk.	
29	P.	Maximus.	
30	S.	Ferdinand.	☉
31	N.	Sesl. Duchas.	

Kalendář bylinářský.

V květnu kvetou:

III. Kosatec kosač. IV. Jitrocel prostřední. Mařinka vonná. V. Lilek sladkohořký. Brslen sprostý. Kalina obecná. Kamýka lékařská. Kamýka rolní. Třebule lesní. Jarus obecný (kozí noha). Kmín luční. VI. Dřišťal obecný. Konvalinka obecná. VII. Maďal obecný. Jednokvitek evropský. VIII. Brusnice borůvka. X. Hruštička okrouhlostá. XII. Hloh tvrdý. Pustoryl vonný. Jeřáb obecný. XIV. Kokrhel chlupatý. XVII. Vikev plotní. Jetel plazivý. XX. Vstavač obecný. Vstavač samčí. XXI. Dub drnák. XXII. Jalovec obecný.

V květnu a červenu kvetou:

II. Rozrazil rezekvitek. V. Svlačec plotní. X. Knotovka sv. Víta (kohoutěk). Knotovka červená. XII. Mochna husí. XIII. Pryskeřník bambulínatý. Pryskeřník prudký. Orlíček obecný. XIV. Pitulník žlutý. XV. Horčice bílá. Ohnice rolní. Hulevník velodělný. XVII. Ledence obecný. Tolice dštelová. Podkovka chocholatá. XIX. Kozíbrada luční. Skarda ozimá. Protěž dvoudomá (kociánek). Koptetina luční (obecná).

Od května do srpna kvetou:

VI. Štovník obecný. X. Rde-

(Dále viz na str. 14.)

Polsky : Červęc.
 Illyrsky : Lipanj.

Červen.

Slovin. : Rožnik.
 Rusky : Junij.

Nad rokem prý červen rozhoduje :
 pro věčnost tvůj život červenem sluje.

1	P.	Svatod. (Fortu-
2	Ú.	Erazmus. nát.)
3	S.	Klotilda.
4	Č.	Optát.
5	P.	Bonifác.
6	S.	Norbert.
7	N.	Nejsv. Troj. ☉
8	P.	Medard.
9	Ú.	Primus.
10	S.	Oliva.
11	Č.	Božeho Těla.
12	P.	Basilides.
13	S.	Antonín Pad.
14	N.	Basilius.
15	P.	Vít. ☾
16	Ú.	Gebhard. (Ja-
17	S.	Adolf. romír.)
18	Č.	Marcell.
19	P.	Gerv. a Prot.
20	S.	Silver.
21	N.	Alojs G. ☉
22	P.	Pavčina.
23	Ú.	Edeltrúda.
24	S.	Jan křtitel.
25	Č.	Ivan Sid.
26	P.	Jan a Pavel.
27	S.	Ladislav.
28	N.	Lev, p.
29	P.	Petr a Pav. ☽
30	Ú.	Pam. s. Pav.

Kalendář bylinářský.

sno štukavec (chrastavec). XV. Rukev řeřicha (řeřicha potoční). XVI. Kakost smradlavý. XVII. Hrachor luční. Jestřábník chlupáček.

V červnu kvetou :

II. Ptačí zob obecný. IV. Rdest splývavý. Konstryhel obyčejný. V. Bazanovec penízkový. Lilek bobál (zemče, brambor). Merlík všedobr. Tořice třebulovitá. Bez černý. VI. Šisvorec lékařský. Lilie zlatohlavá. X. Rozchodník ostrý. Silénka nadmutá. Knotovka koukol. XII. Růže stolistá. Růže šípková. Nátržník přímý (mochua přímá). XIII. Stulík žlutý. Ostrožka polní. Mák vlčí. Mák rolní. Mák pochybný. XIV. Čistec bahní. XVII. Vikev ptačí.

V červnu a červenci kvetou :

II. Rozrazil potoční. Rozrazil vodní. IV. Svízel syřišťový. V. Svlačec rolní. Zvonec modřenkový. Zvonec broskvolistý. Mrkev obecná. Kopr obecný. Tetluha (kozí pysk) dlouhopokryvková. VI. Štovník tupolistý. Žábník jitrocelovitý. IX. Šmel okololičnatý. XI. Řepík lékařský. XIII. Pryskeyřník lýtý. Pryskeyřník (lakušník) řččný. Pryskeyřník plazivý. Pryskeyřník pýřitý. XIV.

(Dále čti na str. 15.)

Polsky : Lpěc.
Ilyrsky : Sarpanj.

Červenec.

Slov. : Malý serpan:
Rusky : Julij.

Vzduch nám čistí bouřky červencové :
tvou-li duši čistí krušní dnové ?

1	S.	Theodorich (te- řich).
2	Č.	Kamill.
3	P.	Oldřich.
4	S.	Prokop.
5	N.	Nav. p. Marie.
6	P.	Izaiáš.
7	Ú.	Vilibald. ☉
8	S.	Kilián.
9	Č.	Brikci.
10	P.	Amálie (Libuše).
11	S.	Pius, p. muč.
12	N.	Jan kv.
13	P.	Markéta.
14	Ú.	Bonaventur. ☾
15	S.	Jindřich.
16	Č.	Marie hory k.
17	P.	Alexius (Aleš).
18	S.	Symforosa.
19	N.	Vinc. z Paul.
20	P.	Eliáš.
21	Ú.	Praxeda. ☉
22	S.	Máří Magd.
23	Č.	Apolinář.
24	P.	Kristina.
25	S.	Jakub, ap.
26	N.	Anna.
27	P.	Aurelius.
28	Ú.	Innocenc. ☾
29	S.	Marta.
30	Č.	Abdon (Bořivoj).
31	P.	Ignác z Loy.

Kalendář bylinářský.

Čistec lesní. Kvétel obecný. Kr-
tičnsfk hliznatý. Sporyš pospolitý.
Douška mateří. Jablečník obec-
ný. Hlavuška obecná. Černýš
luční. XV. Horčice rolní. XVI.
Sléz lesní. XVII. Tolice *vajtěs-*
ka. Krušinka barvířská. Jehlice
obecná. XVIII. Třezalka obec-
ná. XIX. Mléč hladký. Mléč
polní. Čekanka obecná. Pcháč
rolní. Heřmánek obecný. Řebří-
ček obecný. Chrpa rolní. XXI.
Orobinec širolistý. Orobinec úz-
kolistý. Zevar větevnatý. Koprí-
va obecná

Od června do září kvetou :
V. Lilek černý. Hadinec obec-
ný. VIII. Vřes obecný. XVII.
Jetel luční.

V červenci kvetou :

IV. Štětka lesní. Zeměžluč
lékařská. V. Blín černý. Di-
vizna velikokvětá. Sevlák širo-
listý. VIII. Vrbovka kopinatá.
XI. Pryšec okrouhlý. Kyprej
obecný. XIII. Lípa malolistá.
Plamének plotní. XIV. Dobro-
mysl domácí.

V červenci a srpnu kvetou :

VIII. Rdesno blešní. XIV.
Světlík lékařský. Černýš hájní.
XVII. Komonice lékařská. Ko-
monice obecná. XIX. Lopuch
obecný. Pupava obecná. Vrtič
obecný. Pelun černobýl. XXI.
Kopřiva žáhavka. XXII. Bazan-
ka letní.

Polsky : Sěrpeń.
 Ilyrsky : Kolovoz.

Srpen.

Slov. : Velký serpan.
 Rusky : August.

Koncem srpna horka prý ubývá:
 zdaž muže horká vášně zdobívá?

1	S.	Petr v okov.
2	N.	Štěpán, p. m.
3	P.	Štěp. nalez.
4	Ú.	Dominik.
5	S.	Maria sněž. ☿
6	Č.	Prom. Kr. P.
7	P.	August.
8	S.	Cyriák.
9	N.	Verián (Jarosl.)
10	P.	Vavřinec.
11	Ú.	Tiburt (Bořek).
12	S.	Klára. ☾
13	Č.	Hypolit.
14	P.	Euseb. (Smil).
15	S.	Na nebe vz. M.
16	N.	Rochus.
17	P.	Liberát.
18	Ú.	Helena.
19	S.	Joachim. ☿
20	Č.	Bernard.
21	P.	Anastásius.
22	S.	Timotheus, m.
23	N.	Sidonius. (Zdě-
24	P.	Bartoloměj. nek
25	Ú.	Ludvík, kr.
26	S.	Zefirin.
27	Č.	Josef Kal. ☾
28	P.	Augustin.
29	S.	Stětí sv. Jana.
30	N.	Rosa (Růžena.)
31	P.	Rajmund.

Kalendář bylinářský.

V srpnu kvetou :

IV. Chrastavec polní. Čertkus obecný. V. Hořec brvitý. VI. Ocún jesenní. VIII. Rdesen prudký.

Pedagogická příslovi slovanská.

Po otci syn, po matce dcera se poznává. *S.*

Jaký strom, takové ovoce. Č.

Zlého stromu zlé ovoce. Č.

Z dobrého kořene dobré větve. *R.*

Jaký kořen, takové obnoží. *Hl.*

Jakové semeno, takové plemeno. Č.

Od špatného semene nečekej dobrého plemene. *R.*

Jaký rod, taký plod. *Ch.*

Z žaludu nebude než dub. Č.

Na dubě nerostou než žaludy. Č.

Nedaleko od stromu jablka padají. Č.

Jablko nerado daleko padá od jabloně : nemůže-liť jináč, ale špičkou se k němu obrátí. Č.

Jablko rádo zachovává chuť stromu svého. Č.

Na vrbě hrušky, a na osyce kyselky nerostou. *Mr.*

Dobrého hnízda dobré plémě. *P.*

Pod zlým krkavcem zlé vejce. Č.

Zlý pták zlé vejce. Č.

Polsky: Wřesěň.
Dyrsky: Ruján.

Září.

Slov.: Křimovec.
Rusky: Septembr.

Komu v květnu mládí kvetly ctnosti:
ten i v září slastné květy hosti.

1	Ú.	Jiljí. Isabella.
2	S.	Štěpán.
3	Č.	Mansvět.
4	P.	Rosalia. Ida. ☼
5	S.	Viktorin.
6	N.	Andělstrážce.
7	P.	Regina.
8	Ú.	Nar. p. Marie.
9	S.	Gorgonius.
10	Č.	Pulcheria. ☉
11	P.	Pafnucius.
12	S.	Kvido.
13	N.	Jm. p. Marie.
14	P.	Pozdv.s. křiže.
15	Ú.	Nikodem.
16	S.	Ludmila.
17	Č.	Lambert.
18	P.	Tomáš. ☼
19	S.	Januárius.
20	N.	Evstachia.
21	P.	Matouš.
22	Ú.	Mauricius.
23	S.	Polixena.
24	Č.	Gerhard.
25	P.	Kleofáš.
26	S.	Cyprian. ☾
27	N.	Kozm. a Dam.
28	P.	Václav.
29	Ú.	Michal.
30	S.	Jarolím.

Pedagogická příslovi slovanská.

Sova nevysedí sokola. Č.
Krkavec ani sova nevysedí holubic. Č.
Orel orla plodí, a sova sovu rodí. R.
Co kočka rodí, to myši loví. Č.
Co se z kočky narodí, nebude než myši chytati. Č.
Od losa lůsata, a od svině prasata. R.
Jaká řepa taká nat, jaké plásti, taká mlád. Č.
Tříška nepadne daleko ode pně. S.
Z dobrého vína dobrý ocet bývá. S.
Tyže patoky, jenom že ještě řidší. R.
Řídci synové otcům svým podobni se nalézají. Č.
Zvláštních lidí děti nezdary. Č.
Vzáctných předkův potomek často bývá holomek. P.
Ač má nápad na summy, nedědí syn rozumy. P.
Panské telátko rozumnější než sedlské dětátko. R.
Měšťácké děti jako prasátka, a panské jako štěňátka. P.
Nejen zploditi, ale také voditi. Č.
Uměl jsi dítky zploditi, uměj též vyučiti. R.
Dal's Bože dítky, rač pomoc dáti řádně je vychovati. R.
Roditi dítky není trhati kvítky. R.

Polsky: Pazdźernik.
 Ityrysky: Listopad.

Říjen. Slov.: Kolopersk.
 Rusky: Octobr.

V říjnu hory sněhem kryjí hlavy:
 hodny šediny tvé věnce Slávy?

1	Č.	Remigius.	<p>Pedagogická příslovi slovanská.</p> <p>Lépe děti nemíti, než nezbedně chovati. Č.</p> <p>Komu Bůh dal syny, už je a kárej za viny. R.</p> <p>Dětství bez učení, mladost bez cvičení, mládenectví bez studa, dělá hroznou ostudu. Č.</p> <p>O čem mladí nevědí, to jim staří povědí. Č.</p> <p>Vychování měkké dělá děti líné. P.</p> <p>Vychování tvrdé dělá děti zdravé. P.</p> <p>Otcovská povolnost syna kazí. P.</p> <p>Kůň o dlouhých otěžích rád z koleje vyskakuje. P.</p> <p>Lépe bohatý psa cvičí, nežli chudý syna. P.</p> <p>U tvrdého otce zlodějské děti. S.</p> <p>Oheň k ohni přidává, kdo mladému víno dává. P.</p> <p>Mladého snáze na uzdě držeti. P.</p> <p>Mladému třeba rozum do hlavy vhněti. P.</p> <p>Kam strom ohýbáš, tam roste. Č.</p> <p>Strom jak zroste, tak stojí. Č.</p> <p>Neohýbáš-li tenkou hůlku, tlustou neohneš. Č.</p> <p>Strom, který se z mladu shýbá, bývá přímý. Č.</p> <p>Mladou pláňku snáze zpřímíš. P.</p> <p>Větev odrostlá nedá se ohýbati. P.</p>
2	P.	Leodegar.	
3	S.	Kandidus. ☉	
4	N.	Frant. Seraf.	
5	P.	Placidus.	
6	Ú.	Bruno(Břeněk).	
7	S.	Kajetan.	
8	Č.	Brigitta.	
9	P.	Dionys (Diviš).	
10	S.	Frant. B. ☾	
11	N.	Emilian.	
12	P.	Maximilian.	
13	Ú.	Koloman.	
14	S.	Kalixtus.	
15	Č.	Terezie.	
16	P.	Havel.	
17	S.	Hedvíka. ☉	
18	N.	Posv.chrámu.	
19	P.	Petr Alk.	
20	Ú.	Vendelín.	
21	S.	Voršila.	
22	Č.	Kordula.	
23	P.	Severín.	
24	S.	Rafael.	
25	N.	Krispin a Kris.	
26	P.	Evaristus. ☾	
27	Ú.	Sabina.	
28	S.	Šimon a Juda.	
29	Č.	Narcissus.	
30	P.	Serapion.	
31	S.	Volfngng.(Vok).	

Polsky : Listopad.
Ilyrsky : Studenj.

Listopad.

Slov. : Listopad.
Rusky : Novembr

V listopadu listí na zem padá —
strom života tvého denně zvadá!

1	N.	Všech svat.
2	P.	Dušíček. ☉
3	Ú.	Hubert.
4	S.	Karel Bor.
5	Č.	Emerich.
6	P.	Leonard.
7	S.	Engelbert.
<hr/>		
8	N.	Bohumír. ☾
9	P.	Theodor.
10	Ú.	Justus (Pravosl.)
11	S.	Martin, bisk.
12	Č.	Evagrius.
13	P.	Stanislav (Kost- ka.)
14	S.	Levinus.
<hr/>		
15	N.	Leopold.
16	P.	Otmar. ☉
17	Ú.	Řehoř, Div.
18	S.	Odon.
19	Č.	Alžběta.
20	P.	Edmund.
21	S.	Obět. p. Mar.
<hr/>		
22	N.	Cecilia, p.
23	P.	Kliment, p.
24	Ú.	Chrysogon. ☽
25	S.	Kateřina.
26	Č.	Bellinus.
27	P.	Achác.
28	S.	Rufus.
<hr/>		
29	N.	Flora. Adv.
30	P.	Ondřej.

Pedagogická příslovi slovanská.

Mladý strůmek, kam chceš, ohneš. S.

Těžko starého psa učití. Č.

Starý pes k řetězu nepůjde. Č.

Starý kůň se nenaučí skákatí. S.

Čím kocour starší, tím ocas neohednější. Č.

Nosi-li Jeníček džbáněk, nepustí ho ani Janek. Č.

Čím hrnec za nova navře, tím zapáchá, až se rozbije. Č.

Čeho střep z novu najde, tím bude voněti na vetech. Č.

Každý dobře zvedený zná se, kde byl učený. Č.

Kdekážeň, tu stud a bážeň. Č.

Kdeneníkážně, není bázně. Č.

Malá kážeň, malá bás ň. Č.

Škola bez kážně, mlýn bez vody. Č.

Dobře se snáší čest a hrůza. R.

Kdo roste bez kážně, sstará se bez bázně. Č.

Kdo se sstaral neboje se, ten živ bývá nestydě se. Č.

Kážaní bez bázně, pokrm bez soli. Č.

Medvěd neuvázaný netancuje. R.

Povol čepu, hned bude po pivě. Č.

Dubová hůl učí dělatí, březová metla rozum dává. P.

Březové náuky nejdon na buky; ale do hlavy. Mr.

Polsky: Grudzeń.
Ilirsky: Prosinec.

Prosinec.

Slov.: Gruden.
Rusky: Decembr.

Prosincové smutky vánoc pudí —
Jezulátko v srdcích radost budí.

1	Ú.	Eligius. ☉
2	S.	Bibiana.
3	Č.	František X.
4	P.	Barbora.
5	S.	Judita (Jitka).
6	N.	Mikul., b. (brosl.
7	P.	Agathon. Do-
8	Ú.	Poč. p. M. ☉
9	S.	Leokadie.
10	Č.	Melchiadus.
11	P.	Damasus.
12	S.	Sinesius.
13	N.	Otilia. Jodok.
14	P.	Spirid. (Dušek).
15	Ú.	Iren. (Lubomír).
16	S.	Albina. ●
17	Č.	Lazar.
18	P.	Gracián.
19	S.	Nemesius.
20	N.	Kristina.
21	P.	Tomáš, ap.
22	Ú.	Zeno.
23	S.	Viktorie.
24	Č.	Adam, Eva. ☽
25	P.	Naroz. Páně.
26	S.	Štěpán muč.
27	N.	Jan evang.
28	P.	Mladátka.
29	Ú.	Tomáš. Milada.
30	S.	David. ☉
31	Č.	Sylvester.

Pedagogická příslovi slovanská.

Lískovka v ráji rostla. *S.*
 Lísková masť divy tvoří. *S.*
 Dobr kocúr švihaný. *Staroč.*
 Mlýny klepané lépe melí. *Č.*
 Broušený nůž lépe řeže. *Č.*
 Za bitého dva nebité dávají,
 a předce jich nechtějí. *Mr.*
 Bojí se učedník halúzek víc
 než pohružek. *R.*
 Kázeň a dobrá metlička k
 dobrému vede Jenička. *Č.*
 Metla vyhání děti z pekla. *Č.*
 Židká metla dobré děti činí. *Č.*
 Metla novou mši zpívá. *Kr.*
 Čím milejší syn, tím větší
 metlu viň. *Č.*
 Kdo kárá, ten miluje. *R.*
 Ne tak bolí od laskavé ru-
 ky. *P.*
 Lépe jest, aby děti plakaly,
 než otcové. *Č.*
 Bitím řezník získá, a ne učitel.
Č.
 Žádný víc bitím nezíská, jako
 řezníci. *Č.*
 Kdo se domluvy nebojí, ne-
 bojí se ani holi. *S.*
 Rozum v hlavu nevbiješ, a
 ctnost ke kůži nepřišiješ. *Č.*
 Bitím podaří se jednoho čer-
 ta vyhnati, a deset jiných ve-
 hnati. *Č.*
 Řemen se v ohni nepolepší
 a bitím nikdo nezlepší. *Č.*
 Ne každá oprava vede k lep-
 šímu. *P.*

Nebeska znamení.

(V hexametřích.)

V předku beran, sledují býk, dvojčata, rak,
lev a panna;
váhy, štír, střelčí, kozoroh, vodnář, ryby končí.

Dr. J. Purkyně.

Čtvero ročních částí.

<i>Jaro</i> (vesna), počíná		<i>podzimek</i> (jeseň), zas
20. březnem,		22. zářím a
<i>léto</i> pak 21. červnem,		<i>zima</i> 21. prosincem.

Zatmění slunce r. 1857.

Úplné zatmění slunce bude dne 25. března večer k spatření v severní a prostřední Americe a v Austrálii.

Částeční zatmění slunce dne 18. září ráno objeví se v Austrálii, v části severovýchodní Afriky, v celé Asii a ve velké části severovýchodní Evropy.

Soudní prázdniny.

Od vánoc až do sv. tří králů.		Na prosebné dny v křížovém témdni.
Od květné neděle až do pondělka velko- nočního.		V oktávu Božihho Těla. Každou neděli a na zasvěcené svátky.

Poznamenání. Baňské (horní) právo má prázdniny jen v neděli a na zasvěcené svátky, pak na křížové dny v křížovém témdni.

Ctvery suché dny r. 1857.

4., 6., 7. března, 3., 5., 6. června, 16., 18., 19. září a 16., 18. a 19. prosince.

Dnové noremní.

a) V kterýchž hry divadelní, pak veřejné muziky a bály jsou zapovězeny :

Na středu popeleční.

Od neděle květné až do Božího hođu.

Na den zvěstování p. Marie.

Na neděli svatodušní.

Na Boží Tělo.

Na den narození Panny Marie.

V posledních 3 dnech adventních.

Na narození Páně.

b) V kterýchž hry divadelní sice jsou dovoleny, muziky však veřejné i soukromé bály se zapovídají :

Po celý advent.

Od sv. Štěpána až do sv. 3 králů.

Po celý půst až do bílé neděle.

Na suché dny.

V pátek a v sobotu po celý rok.

Každý večer před hlavními svátky.

Na den všech Svatých.

Na den zemského patrona v každé zemi.

Sv. patronové zemští,

již se slaví v rozličných zemích korunních rakouského mocnářství.

Cyrill a Method (Kyrill i Methodij) v Moravě.

Eliáš (chorv. Ilija) v Chorvátsku.

Florián v Horním Rakousku.

Hedvika (pol. Jadwiga) v Slezsku.

Jan křtitel (Ivan, či Jovan Krstitelj) v Slavonsku.

Jan Nepomucký v Čechách.

Jiljí (slovin. Ilji, Ilia) v Korutansku.

Jirí (Juri, Jurko; srb. Đordě) v Krajinsku.

Josef (chorv. Josip) v Korutansku, Krajinsku, Pomorí, Štýrsku a v severním Tyrolsku.

Ladislav v Sedmihradsku.

Leopold v Dolním Rakousku.

Markus v Benátsku.

Míchal v Haliči.

Rochus (chorv. Rók) v Chorvátsku.

Ruprecht (*Gerard*) v Solnohradsku.

Spiro (Spiridion) v Dalmatsku.

Stanislav v Haliči.

Štěpán král v Uhřích.

Virgilius v jižním Tyrolsku.

Václav v Čechách.

Pozn. V *Lombardsku* nemají obecného patrona zemského, nýbrž každá ješnotlivá diecése má svého zvláštního.

Cena rozličných peněz ve stříbře a ve zlatě.

(V bankovkách stojí každý peníz o láži více.)

V *Rakousku*: Zlatý má 60 krejcarů, kr. po 4 vídeňských. Dukát platí 4 zl. 30 kr. ve zlatě.

V *severních Němcích*: (Prusku, Sasku, Hanoversku, Hessensku a j. v.) platí říšský tolar 1 zl., 25 $\frac{1}{2}$ kr. konv. m., a dělí se buď na 30 stříbrných (v Sasku na 30 nových) nebo, jako ku př. v Hanoversku na 24 dobrých grošů. V Sasku má nový groš 10 vídeňských, jinde počítá se na groš 12 vídeňských.

V *jižních Němcích*: (Bavořích, Württembersku, Badensku, Frankfurtě, Darmstatě atd.) platí jihoněmecký zlatý 48 $\frac{18}{100}$ (téměř 49) kr. konv. m., a dělí se na 60 kr., krejcar na 4 vídeňské.

V *Hamburce* platí bankovní mark (v kupeckých účtech užívaný smyšlený peníz) 43·24 (téměř 43 $\frac{1}{4}$) kr. konv. m., a kurantní mark (skutečně ražený peníz pro domácí drobný obchod) 35·29 (téměř 35 $\frac{3}{10}$) kr. konv. m. Mark má 16 šilinků, šilink 12 vídeňských. Kurantní mark jest též v městě Bukovci.

V *Bremách* počítají na tolarý ve zlatě a tyto vyplácí se v tak zvaných severoněmeckých zlatých pistolách (Luisdorech, Friedrichsdorech, Augustdorech, Georgsdorech atd.), jenž tam 5 tolarů platí. Dle cí. dukátů platí pruský Friedrichsdor 7 zl. 53 kr. ve zlatě, tedy bremský tolar asi 1 zl. 34 1/2 kr. a tolik setin láže, kolik asi jest na dukáty. Tolar bremský dělí se na 72 grošů.

V *Hollandsku* platí zlatý 48·48 (asi 48 1/2) kr. konv. m. a dělí se na 100 centimův. Hollandský tolar = 2 1/2 hol. zlatých.

Ve *Francii, Belgii a Švýcařtch* platí frank 23·09 (asi 23 9/100) kr. konv. m. a dělí se na 100 centimův.

V *horní Itálii* (Sardinsku, Lombardsko-Benátsku, Toskansku, Parmě atd.) dělí se líra na 100 centesimi; soldo = 5 centesimi. *Nová líra* v Sardinsku a Parmě = 1 frank nebo 23 9/100 kr. konv. m.; *rakouská líra* v Lombardsko-Benátsku = 20 kr. konv. m.; *toskánská líra* asi 19 1/2 kr. konv. m. Sardinský scudo = 5 nových lir.

V *církevním státu* má scudo = 100 bajokků (bajocchi) a platí 2 zl. 4 kr. konv. m.

V *Neapolsku* má dukato di regno (říšský dukát) 100 gránů, a platí 1 zl. 38 kr. konv. m. Oncia (čti: onča) na ostrově sicilském platí 3 dukaty di regno.

V *Řecku* má drachma 100 leptas a platí 20 2/3 kr. konv. m. (= 1/6 římského skuda).

V *Turecku* platí piastr 5·12 (asi 5 1/3) kr. konv. m. a dělí se na 40 páras.

V *Rusii* platí stříbrný rubl 1 zl. 32 1/3 kr. konv. m. a dělí se na 100 kopejek.

V *velké Britanii* platí libra sterlinků 9 zl. 34 kr. v cí. dukátech (a láži dle setin na tyto). Libra sterlinků dělí se na 20 šilinků a šilink na 12 pence.

Výměr poštovního za listy

a za všeliké jiné věci, ježto se mohou zasýlati v balíčku listovním.

Vzdálenost v rovné čáře.

	až do 10 mil	přes 10 až do 20 mil	až přes 20 mil
	zl. kr.	zl. kr.	zl. kr.

až do 1 lotu	—	3	—	6	—	9
přes 1 lot „ „ 2 lotů	—	6	—	12	—	18

2. *Žádosti* o veřejnou službu, o povýšení, o povolení práv živnostních, o milost a prominutí trestů, — stížnosti proti rozhodnutí úřadnímu, podrobeny jsou kolku 30 kr.

3. *Každá příloha*, není-li původně již kolkována, byť i prvé úřadně vyhotovena byla, jako u př. dosazovací dekrety a pochvaly; musí znamenána býti *kolkem* 6 kr.

4. *Vysvědčení* (křestní, kopulační, úmrtní, o ohláškách, v nemoci, o vlastnostech a chování osob vůbec) má kolek 15 kr.

Poznámání. 1. Vysvědčení ze studií t. j. ze škol vysokých i středních t. j. gymnásií a úplných reálék, tudíž i z reálky nižší, která s vyšší spojena jest, žádá kolek 6 kr.

2. Vysvědčení z *obecných* škol t. j. z normalní a hlavní školy a z nižší reálky, pak kvitancí na zapravené školné, jakož i vysvědčení, že žák pro onemocnění školu nenavštěvuje, podávají se bez kolku.

Císařský rakouský rod panující.

Jeho Apoštolské Veličenstvo

František Josef I., císař rakouský, král uherský, a český, král lombardský a benátský, dalmatský, chorvátský, slavonský, haličský, vladimírský a ilyrský; arcikníže rakouský, velkovojvoda srbský a krakovský, vojvoda bukovinský a. t. d., nar. dne 18. srpna 1830, panuje od 2. prosince 1848. Manželka: *Alžběta*, vojvodkyně bavorská, nar. dne 24. pros. 1837, zasn. ve Vídni

dne 24. dubna 1854. Děti: *Žofie*, nar. 5. března 1855 a *Gisela* nar. 12. července 1856.

Bratři J. Milosti císaře Pána.

Ferdinand, nar. 6. července 1832.

Karel Ludvík, nar. 30. července 1833.

Ludvík, nar. 3. května 1842.

Rodičové Jeho cí. Milosti.

František Karel, syn císaře Františka I., nar. dne 7. pros. 1802. Manželka: *Žofie*, dcera J. M. nebožtíka krále bavorského, Maximiliana, nar. dne 27. ledna 1805, a zasn. ve Vídni dne 4. listopadu 1824.

Bratři a sestry otce J. cí. Milosti.

Ferdinand I., císař rakouský, král uherský a český, toho jména V., a t. d., a t. d.; nar. ve Vídni dne 19. dubna 1793; dne 7. září 1836 byl korunován za krále českého v Praze. Dne 2. prosince 1848 odřekl se v Holomouci trůnu. Manželka: *Marie Anna*, dcera J. M. Viktora Emanuela, krále sardinského; nar. dne 19. září 1803; zasn. ve Vídni dne 27. února 1831.

Marie Klementina, nar. dne 1. března 1798, zasn. dne 28. července 1816 s Leopoldem, královským princem obojí Sicílie, nar. dne 2. července 1790; ovdověla 10. března 1851.

Marie Anna, nar. dne 8. června 1804.

Císařovna ovdovělá, čtvrtá manželka J. M. nebožtíka Františka I.

Karolina Augusta, dcera J. M. nebožtíka krále bavorského, Maximiliana Josefa, nar. dne

8. února 1792, zasn. 10. listopadu 1816, ovdověla 2. března 1835.

Bratři děda J. císař. Milosti a jejich potomci.

A. † *Ferdinand* (III.), velkvojvoda toskanský, nar. 6. květ. 1796, † 18. červ. 1824.

B. † *Karel* nar. dne 5. září 1771, zemřel dne 30. dubna 1847. Manželka: *Henrieta*, dcera knížete Bedřicha Nassau-Weilburgského, nar. dne 30. října 1797, zasn. dne 17. září 1815, zem. dne 20. pros. 1829. Dítka: 1. *Marie Terezie*, nar. dne 31. července 1816, zasn. v Trientu dne 9. ledna 1837 s Ferdinandem II., králem obojí Sicilie. 2. *Albrecht*, naroz. dne 3. srpna 1817. Manželka: *Hildegarda*, dcera J. M. bavorského krále Ludvíka, narozena dne 10. června 1825, zasnoubena v Mnichově dne 1. května 1844. Dítka: a) *Marie*, naroz. dne 15. července 1845. b) *Matilda*, narozena dne 25. ledna 1849. 3. *Karel Ferdinand*, nar. dne 29. července 1818. Manželka: *Alžběta*, dcera arciknížete Josefa. 4. *Marie Karolina*, nar. dne 10. září 1825, zasn. dne 21. února 1852 s jeho C. V. arciknížetem Rainerem. 5. *Vilém*, nar. dne 21. dubna 1827.

C. † *Josef*, nar. dne 9. března 1770, zemřel dne 13. ledna 1847. Dítě z druhého manželství (s Herminou, dcerou knížete Viktora z Anhalt-Bernburg-Schaumburku, † 14. září 1817): *Štěpán*, nar. dne 14. září 1817. Dítka z třetího manželství s *Marií Dorotou*, dcerou Ludvíka Bedřicha Alexandra, krále Württemberského; † 30. března 1855. a) *Alžběta*,

nar. dne 17. ledna 1831, zasn. v Schönbrunnu dne 4. října 1847 s arciknížetem *Ferdinandem* Modenským, ovd. dne 15. prosince 1849, podruhé zasnoub. ve Vídni dne 18. dubna 1854 s arciknížetem Karlem Ferdinandem. b) *Josef*, nar. dne 2. března 1833. c) *Marie*, nar. dne 23. srpna 1836, zasn. s Leopoldem, vojvodou z Brabantu.

D. *Jan Baptista*, nar. 20. ledna 1782. Manželka: *Anna Plochlova*, nar. 6. ledna 1804, hraběnka z Méranu a svob. paní z Brandhofu. Syn: *František*, nar. 11. března 1839, hrabě z Méranu.

E. † *Rainer*, nar. dne 30. září 1783, zemřel dne 16. ledna 1853. Manželka: *Marie Alžběta*, kněžna Savojsko-Karijnaňská, nar. dne 13. dubna 1800, zasn. v Praze dne 23. května 1820. Dítky: a) *Leopold*, nar. dne 6. června 1823. b) *Arnošt*, narozen dne 8. srpna 1824. c) *Sigmund*, nar. dne 7. ledna 1826. d) *Rainer*, nar. dne 11. ledna 1827. Manželka: *Marie Karolina* (viz svrchu). e) *Jindřich*, nar. dne 9. května 1828. f) *Marie Terezie*, nar. dne 2. července 1849.

F. *Ludvík*, nar. dne 13. pros. 1784.

Šematismus školský*).

C. k. minister veškerého vyučování
P. T.

Jeho Excellenci

vysoce urozený pán a pan

Lev hrabě z Thunu a Hohensteina.

*) Poněvadž novějšího až po tu dobu nebylo, užili jsme vídeňského od r. 1854 a nejnovějších direktářů diecesálních.

Okresy školní a vikariáty (dekanáty) v Čechách, na Moravě a v Slezsku.

A. V Čechách.

I. V arcibiskupství Pražském (39).

Pod nejvyšší správou
Jeho Eminence kardinála
Bedřicha,

knížete ze Schwarzenberka, vévody krumlovského
atd. atd. atd.

Vrchní církv. dozor. škol. vys. důst. P. T. p. p.

A. Voj. Rauch, prel. školast. atd. atd.

P. Fr. Krejčí, gen. vik. a zat. školdozor. atd.

Berounský,
Brandýský,
Borský (Hajb),
Budinský,
Bystřický,
Černokostelecký,
Českobrodský,
Falkenovský,
Jachimovský,
Hořovický,
Chebský,
Hroznětinský (Richten-
stadt),
Kladský (v Prusku),
Kolínský,
Kralovický,
Kráslický,

Křivoklátský,
Libocký,
Lutický,
Mnichovický,
Novostrášecký,
Planský,
Plzeňský,
Pražský (trojí),
Prosecký,
Příbramský,
Rakovnický,
Rokycanský,
Roudnický,
Sedlčanský,
Slanský,
Stříbrský,
Tepelský,

Toužimský (Cheusſing), | Votický,
Vlašimský, | Zbraslavský.

II. V biskupství Králové Hradeckém (31).

Za dnů vrchní správy

Jeho Excellenci

Kar. Bor. Hanla,

skut. taj. rad. cí. atd. atd.,

Vrchní šk. dozor. cír. vys. důst. P. T. p. *Ant. Stránský,* kanov. kap. K. H.

Broumovský,
Čáslavský,
Dolnokrálovický,
Hořický,
Hostinský (Arnau),
Chrastecský,
Chrudimský,
Jaroměřský,
Jičinský,
Kopidlněnský,
Kostelecký,
Králický (Grulich),
Králové-Hradecký
Kutnohorský,
Landškronský,
Ledecský,

Lipnický,
Litomyšelský,
Náchodský,
Německobrodský,
Novobydžovský,
Opočenský,
Pardubický,
Poděbradský,
Polenský,
Poličský,
Rychnovský,
Skutečský,
Trutnovský,
Vrchlabský,
Vysokomytský.

III. V biskupství Litoměřickém (26).

Za vrchního pastýř. spravování

nejdůstojnějšího biskupa

Aug. Bart. Hille,

maj. rádu Leopoldova atd. atd.

Vrchní školdozor. vys. důst. P. T. p. *Václav Kára*,
inf. děk. kap. atd.

Bilinský,
Českolipský,
Dokský,
Friedlanský,
Hradištský (Mnichovo),
Hanšpachský,
Chomútovský,
Jablonecký,
Jablonský
Jesenický,
Kadaňský,
Kamenický,
Liberecký,

Libochovický,
Litoměřický,
Lounský,
Mělnický,
Mladoboleslavský,
Mostecký,
Nymburský,
Ouštecký (Auschá),
Semilský,
Teplický,
Turnovský.
Ústecký (Austig),
Žatecký.

IV. V biskupství Budějovském (30).

Pod vrchní duchovní správou
nejdůstojnějšího biskupa.

Jana Valer. Jirsíka,

dom. prel. J. Sv. Pap. atd. atd.

Vrchní dozor. šk. vys. důst. P. T. p. *Josef Kautz*,
kan. a rad. konst. atd.

Bechyňský,
Benešovský,
Blatenský,
Dešenický (Deštnický),
Domažlický,
Hlubocký,
Horažďovický,
Horšovotýnský,
Hostouňský,
Chejnovský,
Jindřicho-Hradecký,

Jistebnický,
Kamenický,
Kaplický,
Kašparskohorský (Berg-
reichenstein),
Krumlovský,
Lukavský (dolno),
Mirovský,
Nepomucký,
Novohradský (Graßen),
Pacovský,

Pelhřímovský,
Písecký,
Prachatický,
Rychnovský (Německo),
Soběslavský,

Sušický,
Třeboňský,
Vodňanský,
Volínský.

B. Na Moravě.

I. V arcibiskupství Olomúckém (54).

Za vrchního duchovního panování
knížete arcibiskupa

Bedřicha, hraběte z Fürstenberka,

cís. taj. rad. atd. atd. atd.

Vrchní dozor. nad škol. drží vys. důstojný
P. T. p. *Jindř. rytíř Holle*, dokt. práv, inf.
prel. školast. atd.

a) Moravské.

Bílovský (Bagstadt) (ně-
co má v Slezsku již),
Bozkovický,
Brodský (Uhersko),
Budišovský (Bautsch)
(něco má ze Slezska),
Bystrický (Hrubo, Groß-
Weseritz),
Bzenecký (Bisenz),
Český,
Dubský,
Dvorecký,
Holešovský,
Hradištský (Uhersko),
Cholinský (Kölln),
Kelečský,
Kloboucký,

Koldsteinský (Goldens-
stein),
Králický,
Kroměřížský,
Kyjovský (Gaja),
Lipnický,
Meziříčský (Valašsko),
Mistecký,
Mohelnický (Müglitz),
Napajedelský,
Novojičinský,
Oderský (něco má ze
Slezska),
Olomúcký,
Opatovický,
Osoblahský (Hosenplotz)
(něco v Slezsku),
Pozlovický,

Prostějovský (Proßnitz),
 Přerovský (Přerau),
 Příborský (Freiberg),
 Rymařov. (Römerstadt),
 Šternberkský,
 Strážnický,
 Šimberkský (Schilber-
 berg),
 Šumberkský (Schön-
 berg),
 Švábenický,
 Třebochovský (Morav-
 sko),
 Uničovský (Hunčovský,
 Mähr. Neustadt),
 Vizovický,
 Vsetínský,
 Zábřehský (Hohenstadt),
 Zdounecký,
 Zvitavský.

b) Slezské (rakouské).

Bruntálský (Freudent-
 thal),
 Hradecký (Grätz).
 Jakardovický (Gärdes-
 dorf) (něco má též
 z Moravy),
 Krňovský (Jägerndorf),
 Opavský (Troppau) (ně-
 co má na Moravě).

c) Slezské (pruské).

Vrchní dozor. a komis-
 sar škol. *K. Ullrich*, ka-
 nov. Kroměřížský.

Ketřecký (Katscher),
 Hlupčický (Leobschütz) a
 Opavický (Troppowitz).

Poznamenání. Olomúcké arcibiskupství rozpadá se též
 na 9ro archipresbytersví, t. : Bozkovické, Bystři-
 cké (Hrubo), Holešovské, Ketřecké, Kroměřížské,
 Mohelnické, Olomúcké, Opavské a Příborské.

II. V biskupství Brněnském (36).

Za vrchní duchovní správy
Jeho Excellenci, nejdůstoj. biskupa
Antonína Er., hraběte ze Schaffgotsche,
 cis. taj. rad. atd. atd.

Vrchní cirk. dozor. nad škol. má vys. důstojný
 P. T. p. *Karel Nötig*, kanovník atd.

Brněnský,
 Bučovický,

| Bystřický,
 | Dačický,

Hodoninský (Göding),
 Hostěhradický (Hofst-
 itz),
 Hradecký (Grdberg),
 Hustopečský (Auspitz),
 Jaroměřický,
 Jedovnický,
 Jamnický,
 Jevišovický (Zaispitz),
 Jihlavský,
 Ivančický,
 Kounický,
 Kloboucký,
 Kostelský (Podivinský),
 Kuřimský (Gurein),
 Letovický,
 Lomnický,
 Meziříčský (Velko),

Měřinský (Wollein),
 Mikulovský (Nikols-
 burg),
 Modřický (Möbriß),
 Náměšťský,
 Novoměstský,
 Olbramovický (Wolfra-
 mitz),
 Rosický,
 Slavkovský (Musteritz),
 Telečský,
 Třebíčský,
 Výškovský,
 Vranovský (Frau),
 Znojmský,
 Želetavský (Schelletau) a
 Židlichovický (Seelo-
 witz).

Poznámání. Brněnské biskupství dělí se na 7ro arcipres-
 byterství, a sice: Brněnské, Jaroměřické, Jihlav-
 ské, Letovické, Mikulovské, Výškovské a Znojmské.

C. V Slezsku.

Jedna část Slezska připadá k arcibiskupství
 Olomúckému (viz svrchu); a druhá sluší k bi-
 skupství Vratislavskému v pruském Slezsku, a
 sice po dvou kommissariátech, t. a) *Těšínský* a
 b) *Nisejský*.

ad a) Dekanáty (archipresb.)
 Bilský,
 Cukmantelský,
 Frydecký,
 Fryštadský,
 Jablunkovský,
 Karvinský,
 Skočovský,

Struměnský (Schwarz-
 wasser) a
 Těšínský.
 ad b) Dekanáty (archipresb.)
 Freiwaldovský,
 Johannesbergský a
 Vidnajský (Weidenau).